

Datum van
inontvangstneming

:

22/05/2014

Zaak C-184/14

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

14 april 2014

Verwijzende rechter:

Corte Suprema di Cassazione (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

25 februari 2014

Verzoekende partij:

A

Verwerende partij:

B

[OMISSIS]

DE CORTE SUPREMA DI CASSAZIONE

VERENIGDE CIVIELE KAMERS

[OMISSIS]

BESLISSING

op het beroep van:

[A] [OMISSIS]

- *verzoeker* -

tegen

[B] [OMISSIS]

- *verweester* -

streckende tot vernietiging van het vonnis van het Tribunale di Milano van 16 november 2012 in de zaak [OMISSIS].

[OMISSIS] [standaardformules]

Procesverloop

- 1 Met zijn beroep van 28 februari 2012 heeft [A] het Tribunale di Milano verzocht om de scheiding van tafel en bed ten opzichte van zijn echtgenote, [B], uit te spreken, deze laatste schuldig te verklaren aan de scheiding, en te verklaren dat de beide ouders gezamenlijk het ouderlijk gezag zullen blijven uitoefenen over hun minderjarige kinderen, die bij de moeder zullen wonen. Hij heeft daarenboven ook aangeboden om een maandelijks alimentatie van 4000 EUR te betalen voor deze kinderen.
- 2 Verweerster verzocht de rechter om de scheiding van tafel en bed ten opzichte van haar echtgenoot uit te spreken, deze laatste schuldig te verklaren aan de scheiding, en hem te gelasten haar een maandelijks toelage van 18.700 EUR te betalen. Zij voerde echter ook aan dat de Italiaanse rechter niet bevoegd is „voor regelingen [Or. 3] betreffende het ouderlijk gezag, de toewijzing van de woonplaats van de kinderen, het recht om contact te houden met het kind, en de alimentatie”, maar dat de Britse rechter daarvoor op grond van verordening (EG) nr. 2201/2003 bevoegd is „aangezien de echtelieden steeds in Londen hebben gewoond en hun minderjarige kinderen daar zijn geboren en daar wonen” [OMISSIS].
- 3 Volgens het Tribunale lijdt het geen twijfel dat de Italiaanse rechterlijke instanties bevoegd zijn „voor het verzoek om scheiding van tafel en bed” [OMISSIS], aangezien artikel 3 van verordening (EG) nr. 2201/2003 en artikel 31 van legge nr. 218/95 op het onderhavige geval van toepassing zijn en zij onvermijdelijk tot die conclusie voeren. Nog volgens het Tribunale is de Britse rechter echter wel bevoegd ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid voor de minderjarige kinderen in de zin van artikel 8 van die verordening, aangezien die kinderen hun gewone verblijfplaats in het Verenigd Koninkrijk hebben.

Ten slotte heeft het geoordeeld dat de vermogensrechtelijke kwesties inzake de alimentatie voor de echtgenote en de minderjarige kinderen moeten worden beslecht aan de hand van verordening (EG) nr. 4/2009, en in het bijzonder artikel 3 ervan, waarin de criteria zijn vermeld ter bepaling van de rechterlijke instantie die bevoegd is om de litigieuze kwesties te beslechten, te weten de rechter die bevoegd is om kennis te nemen van verzoeken inzake de staat van personen (sub c) of [Or. 4] die welke bevoegd is inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid (sub d), wanneer het verzoek tot vaststelling van onderhoudsverplichtingen bijkomstig is aan dergelijke verzoeken.

- 4 Op basis daarvan heeft het Tribunale uiteindelijk besloten dat het bevoegd was om verweersters verzoek om alimentatie te beslechten, aangezien dat accessoir was aan het verzoek inzake de staat van personen, maar dat het niet kon beslissen op de vordering betreffende de alimentatie voor de minderjarige kinderen, aangezien die vordering „niet accessoir was aan het verzoek inzake de staat van personen, maar aan dat inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, waarvoor de Britse rechter bevoegd is” [OMISSIS].
- 5 Tegen dit oordeel van het Tribunale dat de Italiaanse rechter deels onbevoegd was, heeft [A] een beroep ter beslechting van de bevoegdheidskwestie ingesteld, tot staving waarvan hij één middel aanvoerde, dat hij later in zijn memories heeft uitgewerkt. [B] heeft daarop bij verweerschrift geantwoord.
- 6 Het geschil is uiteindelijk ter terechtzitting van 25 februari 2014 beslecht, nadat de procureur-generaal bij deze Corte conclusie had genomen, waarin hij tot de slotsom kwam dat de bevoegdheid bij de Britse rechter berustte.

Motivering

- 7 Met het enig middel van zijn beroep heeft [A] de Italiaanse rechter verzocht zich ook bevoegd te verklaren [**Or. 5**] om kennis te nemen van het verzoek inzake het onderhoud van de kinderen en de toewijzing van de echtelijke woonst. Tot staving daarvan voerde hij aan dat „het in artikel 3, sub c, van verordening (EG) nr. 4/2009 vervatte aanknopingscriterium ook van toepassing moet worden geacht op de verplichtingen inzake het onderhoud van de minderjarige kinderen, die bijkomstig zijn aan de vordering van de echtgenoten tot scheiding van tafel en bed” [OMISSIS] en dat de rechter ten gronde tot een onjuiste beslissing was gekomen omdat hij voornoemd artikel 3 onjuist had uitgelegd.
- 8 Deze bepaling preciseert in feite dat de volgende instanties in de lidstaten bevoegd zijn op het gebied van onderhoudsverplichtingen: het gerecht van de plaats waar de verweerder zijn gewone verblijfplaats heeft (punt a); het gerecht van de plaats waar de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft (punt b); het gerecht dat volgens het recht van het forum bevoegd is om kennis te nemen van een verzoek betreffende de staat van personen, indien het verzoek inzake een onderhoudsverplichting een met dit verzoek verbonden nevenverzoek is, tenzij deze bevoegdheid uitsluitend op de nationaliteit van een der partijen berust (punt c); het gerecht dat volgens het recht van het forum bevoegd is om kennis te nemen van een verzoek betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid, indien het verzoek inzake een onderhoudsverplichting een [**Or. 6**] met dit verzoek verbonden nevenverzoek is, tenzij deze bevoegdheid uitsluitend op de nationaliteit van een der partijen berust (punt d).
- 9 Volgens verzoeker heeft de rechter ten gronde het in casu aan de orde zijnde artikel 3 derhalve onjuist uitgelegd, aangezien hij ten onrechte had geoordeeld dat

de Italiaanse rechterlijke instanties wel bevoegd waren om het verzoek inzake de alimentatie voor de echtgenote te beslechten, dat immers accessoir was aan het verzoek betreffende de staat van personen (punt c), maar dat zij niet bevoegd waren om uitspraak te doen op het verzoek inzake de alimentatie voor de minderjarige kinderen, omdat laatstbedoeld verzoek niet accessoir was aan een verzoek betreffende de staat van personen, maar aan een verzoek betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid (punt d).

- 10 Die onjuiste opvatting van de rechter bestond volgens [A] meer bepaald hierin dat deze het in punt d bedoelde criterium aldus had uitgelegd dat het de werkingssfeer van het criterium van punt c beperkte, terwijl in feite „alle in het voornoemde artikel 3 genoemde criteria ter bepaling van de bevoegde rechter als onderlinge alternatieven moeten worden beschouwd, in die zin dat elk ervan een autonoom aanknopingscriterium is op basis waarvan de bevoegdheid van de aangezochte rechter kan worden vastgesteld” [OMISSIS].
- 11 Op basis van die elementen [Or. 7] kan dus worden vastgesteld dat de Italiaanse rechter bevoegd is, aangezien de maatregelen betreffende het onderhoud van de kinderen naar hun aard verbonden zijn met de procedure inzake de scheiding van de ouders, terwijl de regeling inzake de concurrerende bevoegdheid van de Britse rechter toepassing vindt „in het licht van het uitdrukkelijk in artikel 12 vermelde preventiebeginsel” [OMISSIS].

Met de voorgestelde oplossing kan bovendien het beginsel van proceseconomie worden geëerbiedigd en kunnen verschillende feiten die zich in eenzelfde context hebben voorgedaan samen worden behandeld. Deze oplossing strookt ook met de Europese regelgeving inzake „de bevoegdheid op het gebied van scheiding van tafel en bed, echtscheiding en alle aanverwante kwesties” [OMISSIS].

- 12 Met het oog op de beslechting van dit geschil moet derhalve worden bepaald wat de verhouding is tussen artikel 8 van verordening (EG) nr. 2201/2003 en artikel 3 van verordening (EG) nr. 4/2009. Hierover heeft het Hof van Justitie zich nog niet uitgesproken.
- 13 Hoewel de verwijzende rechterlijke instantie zich evenmin specifiek over deze vraag heeft uitgesproken, heeft zij in een vergelijkbaar geschil wel een beginsel vastgesteld dat – indien het geacht wordt [Or. 8] ook in het onderhavige geval van toepassing te zijn – een geschikte paramater kan zijn om vast te stellen welke rechter bevoegd is om de verzoeken [van A] in verband met zijn minderjarige kinderen te beslechten (C.11/30646).

In die beslissing is in wezen geoordeeld dat de rechter van de plaats waar de minderjarige zijn gewone verblijfplaats heeft, overeenkomstig artikel 8 van verordening nr. 2201/2003 bevoegd is voor verzoeken in verband met het ouderlijk gezag over de kinderen en hun onderhoud, ook al zijn die verzoeken op hetzelfde tijdstip ingesteld als de verzoeken in verband met de scheiding van tafel

en bed, en dit vanwege het hoger belang van de minderjarige, dat efficiënter en beter kan worden behartigd indien voorrang wordt gegeven aan het nabijheids criterium.

Wanneer dus wordt erkend dat de regel is ingegeven door het belang van de minderjarige en de daaruit voortvloeiende noodzaak ervoor te zorgen dat de afstand tussen die minderjarige en de rechter zo klein mogelijk is, zodat snel doeltreffende maatregelen kunnen worden genomen, moet worden uitgesloten dat de rechter die bevoegd is voor het scheidingsverzoek ook meteen bevoegd zou zijn voor eventuele andere kwesties in verband met het ouderlijk gezag over de kinderen. Die uitsluiting zou in casu ertoe leiden dat de bevoegdheid van de Britse rechter ter bepaling van de **[Or. 9]** voorwaarden inzake de uitoefening van gezag over de minderjarige kinderen en hun onderhoud ontegensprekelijk komt vast te staan.

- 14 Niettemin heeft verzoeker dienaangaande terecht en binnen de gestelde termijn opgeworpen dat de vraag naar de uitlegging van verordening (EG) nr. 2201/2003 van 27 november 2003 (betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid) is behandeld in de bovengenoemde beslissing nr. 30646, meer bepaald in het gedeelte inzake de aanwijzing van de rechter die bevoegd is voor verzoeken inzake ouderlijke verantwoordelijkheid die gelijktijdig met het beroep tot scheiding van tafel en bed van de echtgenoten zijn ingediend, maar dat daarin niets is gezegd over de verhouding tussen punt c en punt d van artikel 3 van verordening (EG) nr. 4/2009 (betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen), dat in casu van toepassing is en dat verschillende aanknopingscriteria voorstelt die door het Tribunale restrictief zijn uitgelegd, in die zin dat de toepasselijkheid van één ervan noodzakelijkerwijs de toepasselijkheid van de andere uitsluit.
- 15 [A] betoogt evenwel dat de door het Tribunale voorgestane uitlegging van de betrokken norm, volgens welke **[Or. 10]** enkel punt d van het voornoemde artikel 3 van toepassing is op verzoeken inzake het onderhoud van de kinderen, onjuist is, aangezien zij niet strookt met de bewoordingen van deze bepaling, waaruit een dergelijke uitsluiting immers niet kan worden afgeleid.

Het feit dat hierover niets is bepaald door de wetgever, die volgens verzoeker integendeel goede gronden had om een dergelijke keuze duidelijk aan te geven, voert tot de conclusie dat niet kan worden ingestemd met de geforceerde uitlegging van deze norm door de rechter ten gronde.

Bovendien vindt deze conclusie steun in de wijze waarop de hypothese van punt c en die van punt d in de betrokken bepaling met elkaar zijn verbonden, te weten met het disjunctieve voegwoord „of”, waaruit kan worden opgemaakt dat er op het domein van de alimentatievorderingen verschillende criteria ter bepaling van de

bevoegde rechter naast elkaar bestaan. Het feit dat het om diverse alternatieve aanknopingscriteria gaat, betekent dus dat verschillende rechters kunnen worden aangewezen die tegelijk bevoegd zijn om kennis te nemen van hetzelfde verzoek en dat eventuele bevoegdheidsconflicten kunnen worden beslecht aan de hand van het preventiecriterium.

Hieruit zou volgen dat in casu de Italiaanse rechter **[Or. 11]** bevoegd moet worden verklaard.

- 16 Het rechterlijk college merkt op dat het beroep – onverminderd artikel 8 van verordening nr. 2201/2003, volgens hetwelk de gerechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan het kind zijn gewone verblijfplaats heeft, bevoegd zijn ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid – de vraag doet rijzen hoe voornoemd artikel zich verhoudt tot artikel 3, sub c en d, van verordening nr. 4/2009 (aangezien de daarin bedoelde hypothesen elkaar gedeeltelijk kunnen overlappen) en hoe, binnen dat artikel 3, de hypothese van punt c zich verhoudt tot die van punt d, aangezien niet duidelijk is of punt d de werkingssfeer van punt c inperkt (wat uiteindelijk als niet te verwaarlozen gevolg zou hebben dat de diverse aan de orde gestelde kwesties gefragmenteerd dan wel geconcentreerd worden behandeld).
- 17 Voor een correcte oplossing van het bevoegdheidsprobleem dat voor deze Corte aan de orde is, dient dus een antwoord te worden gegeven op de gestelde vragen, die betrekking hebben op de uitlegging van de verordeningen nrs. 2201/2003 en 4/2009 en die bovendien grote gevolgen hebben voor belangrijke aspecten van het geschil. Zo wordt dit sneller beslecht indien slechts één rechterlijke beslissing wordt gegeven waarin zowel de belangen van de ouders als die van de kinderen **[Or. 12]** aan de orde komen, en is het van belang dat de rechter de financiële situatie van de echtelieden zo goed mogelijk kan beoordelen, zodat hij onmiddellijk daarna maatregelen ter bepaling en begroting van de onderhoudsverplichtingen kan nemen. Aangezien het noodzakelijk is dat de betrokken regels binnen de gehele Europese Unie eenvormig worden uitgelegd, moet aan het Hof van Justitie de volgende prejudiciële vraag worden gesteld:

„Kan een vordering in verband met het onderhoud van de kinderen die in het kader van een procedure tot scheiding van tafel en bed tussen echtgenoten is ingesteld en daaraan bijkomstig is, op basis van het preventiebeginsel zowel worden beslecht door de rechter die bevoegd is voor de scheidingsprocedure als door de rechter bij wie de vordering inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid aanhangig is, of moet zij noodzakelijkerwijs door laatstbedoelde rechter worden beslecht en zijn de twee onderscheiden criteria in de punten c en d van het reeds herhaaldelijk aangehaalde artikel 3 dus twee alternatieven (in die zin dat het ene noodzakelijkerwijs het andere uitsluit)?”

Dictum

Gelet op artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie verzoekt de Corte het Hof van **[Or. 13]** Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing over de bovenstaande vraag. Zij schorst de behandeling van het bij haar aanhangige geding [OMISSIS] *[voorschriften voor de griffie]*.

Rome, 25 februari 2014.

De president